

PREFATIO.

Gtus es destinare, suscepi. Nam quod prius directū esse beatitudo tua significauit, per virū honorabile Philocalū, necdū ad me peruenit. Verū quīs cōfici? priorum semp fuerim p̄torū, nūc tamen euidenter agnouī aspiciēdo ad id qd exorauī? muneris, meā toti Ecclēie impedimēto esse personā. Sed oīno cōfido, qm̄ qui per vnici sui gratiā, humani generis dignatus est delere facinora, nec me in pernicie cūctorum p̄ualere permittet: potiusq; vbi abūdauit peccatum, gratiā faciet redundare. Dñe merito venerabilis ac beatissime p̄f, difficultatē opis qd instruedis imperitissimis nobis p̄ tuā beneficentiā p̄stari sublimiter exorauī, nec ipse ignorās ante p̄dixi, sed de diuini fontis vbertate, quā tibi dñs tribuit, veraci corde p̄sumpsi: nā & Philastri? & Epiphani? venerādī Epi si tale aliqd scripsisse memorātur, proculdubio me inter cetera, imō sicut oīa latent: nō tamen arbitror eos hāc curā diligentiāq; adhibuisse, vt singulis qbusq; opinionibus p̄rias etiā opiniones adiungāt, irritaq; subijcerēt: tunc demiq; opus illud vtriusq; qualecūq; sit, nō habet fortassis eā quā desidero veritatē. Frustra etiā homini, q̄ Latina non didicit, Græca faciētia delegatur: q̄a nō ego tantūmodo consiliū, sed & auxiliū postulauī. Quid autē H venerationē tuā de interpretū non solū difficultate, sed etiā obscuritate admoneo, cum ipse hoc magis, ac plene diiudices? Accedit ad causam, q̄ nōnullā etiā post illorū obitum hæreres emeruisse doceatur, quā nullā illi fecerint mentionē: quāob̄re ad peculiare patrociniū pietatis tuæ cōfugio, & voce mea & vniuersali desiderio paratū ad misericordiā sacrosanctū pietatis pectus appello, sequētratis saporib; peregrinis, cōsiderato textu prioris Epistolæ, panē à humēto, qd nīa? p̄ucia solet habere p̄cipuū, celestī etiā māna conditū, sero pulsanti, & famem patietī non deneges. **I**tales, panē Afrū quē nostra. Profecto em̄ nec diu ego pulsare cessabo, donec ipse cōcedas: vt qd nō impetrat priuilegiū, vbi nullū est meritum, saltem indefessa importunitas mereatur.

AVGVSTINVS QVOD VVLIDEO.

Omino synceriter dilectissimo fratri & con-

diacono Quodvultdeo, Augustinus Eps.

Cū mihi hęc scribēdi offerret occasio per

Eusalēsem presbyterū, quē cōmōdo charitati

tūæ, relegi Epistolā tuā, in qua petis, vt de hærētib;

quæ oriū potuerūt, ex quo dñi in carne nūciari cōcepit

I aduētus, aliqd scriberē. Hoc aut feci, vt videre vtrū iā

*talās, de- videre? opus ip̄s aggredi, & inde tibi aliqd mittere:

berem. vbi cōsideraui t̄ tāto esse difficili, q̄to vis esse breui?

t̄ aliās, vt s; ne hoc qd potui, talib; curis supueniētib; impedi-

cōsideres. tus, à qbus oīno dissimulare nō possem: nā me & ab

eo qd habebā in manib;, auerterūt. Hoc autē est, vbi

rūdo libris Iuliani, q̄s octo ædidit post illos q̄tuor,

qbus ante respōdi. Hoc em̄ cū Romę accepisset frater

Alipius, nōdum oēs descriperat, cū oblatā occasione

noluit preterire, p̄ quā mihi [gnq;] trāsmisit: p̄mittēs

alios tres cito esse misurū, & multū instās ne responde-

dere differrem. Cui? instātia coact? sum remissio? sem

per agere qd agebam, vt operi vtriusq; nō deesset: vni

dieb;, alteri noctibus: q̄tū mihi ab alijs occupationib;

hinc atq; hinc venire nō desistentib; parceret. Agebā

vero rem plurimū necessariā: nā retractabā opuscula

mea, & si qd in eis me offenderet, [vel alios posset of-

fendere,] partim reprehēdendo, partim defendēdo qd

legi possent & deberēt, oprabar: & duo volumina iā

abioluerā, retractatis oib; libris meis, q̄rū numerū ne-

sciebā: eosq; CCCXXII. esse cognoui. Restabāt Epi-

stolę, & tractat? populares, q̄s Græci homilias vocāt.

[Et plurimas Ep̄larū legebā, sed adhuc nihil inde di-

ctauerā, cum me etiā isti Iuliani libri occupare cōpe-

runt, q̄rū nūc q̄to respōdere cōepi. Quādo ego id ex-

plicauero, quartoq; respōdēro, si tres nō supuerint,

dispono, si deus voluerit, & qd possis incipere, simul a-

gens vtrūq;, & si scis & illud de retractatione opuscu- **K**
lorū nostrorū, nocturnis & diurnis tēporib; in singula
distributū. Hoc ideo insinuauī sanctitati tuę, vt quātū
tibi desiderū est sumēdi qd possis, tanto flagrātius a
dño mihi possas adiutorū, q̄ seruā laudabili studio
tuo, atq; vtilitati eorū quib; existimas p̄futurū. Dñe
synceriter dilectissime frater, cōmōdo iterū platorē, &
negociū p̄pter qd eō prexit, si cognoueris apud quē
agēdū sit, peto ne pigeat adiuuare. Nō em̄ possumus
necessitates hoim̄ eiusmodi deserere, q̄ nō nō coloni,
sed qd maius est fratres sūt, & in charitate Christi ad
curam nostram pertinent. Deo viuas.]

DIVI AVRELI AVGV-
stini in librum de hærētib;
ad Quodvultdeum,
PREFATIO.

Quod petis sapissime atq; in-
statissime sancte fili Quodvult-
deus, vt de hærētib; aliqd scribā
dignū lectione cupiētū dogma-
ta deuitare contraria fidei chri-
stianę, & Christianū nois obum-
bratione fallētia: scias me olim **L**
lōge anteq; peteres, facere cogi-
tante atq; fuisse facturū, nisi diligēter considerās quale
quātūq; id esset, ultra vires meas esse sentirem. Sed
quoniā fateor nullum mihi vt te insituisse poscēdo, in
ipsa tamē molestia instātia tua etiā tuū nomē attēdi,
& dixi, aggrediar & faciā Quodvultdeus. Hoc enim
deum velle cōfido, si me ad hui? operis terminū miser-
ricordiā fauore p̄duxerit, vt p̄ ministeriū linguę meę
tanti hui? rei difficultas aut ostēdatur tātūmodo, aut
ipso etiā plenū adiuuare tollatur: quorū duorū, quod
priore loco posui, iam diu est qd aio voluo ac reuoluo,
& quādā meditatione cōtueor. Qd autē postea dixi,
non me accepisse cōtueor: & vtrū dum hoc ago, vt ef-
ficiam, diu peto, diu quæro, diu pulso, sim fortasse acces-
pturus ignoro: scio me tamē nec petiturū, nec quæsi-
turū, nec pulsatū quantū fat est, nisi & hūc affectum
munere diuinę inspirationis accepero. In hoc igitur
opere, qd te vehemētē vrgēte in dei volūtatē susce-
pi, cernis me vt id peragā nō tam crebrecētib; ad me
tuis petitionib; esse cogendū, q̄ p̄is ad deū non solū
tuis, veri & aliorū fratrū, quos tibi in hęc rem fideles
socios potueris inuenire, orationib; adiūuādū. Qd vt
fiat, hāspilas primas hui? laboris mei partes, vbi est
& ista p̄ælucutio, curauī tuę charitati in auxilio dñi
accelerare mittēdas: vt p̄pter illa quæ restāt, nouerit
tis quantū pro me orare debeatis, q̄cumq; nosse potue-
ritis, qd me iam fuisse susceptū hoc tam grande nego-
cium, qd à me desideratis impleri. Petis ergo, qd tuę
indicāt literę quas ad me dedisti, cum primum à me
petere ista cōcepisti, vt exponā breuiter, p̄stricte atq;
summatim, ex quo christiana religio p̄missē hærēdi-
tatis nomē accepit: quæ hæreres fuerint, sint: quos er-
rores intulerint, inferāt: qd aduersus catholicā Ecclē-
siā senserint, sentiāt: de fide, de trinitate, de baptismo,
de penitētia, de hoīe Christo, de deo Christo, de re-
surrectione, de nouo & veteri testamēto. Istas autem
inquisitiones tuas in immēsum p̄cedere cū videres, pu-
tasti cuiusdā generalitatis adhibendū esse cōpendiū,
atq; dixisti, Et oīa omnino, qbus à veritate dissentiūt.
Deinde addidisti, Quę etiā baptismū habeāt, quæve
non habeāt: & post quas baptizet, nec tamē rebapti-
zet Ecclēsiā: qualiter suscipiat veniētes: & qd singulis
lege, autoritate, atq; ratione respōdeat. Hęc oīa cum
quæris vt exponatur à me, minor luculētum ingeniū
tuum, tot tātarumq; rerū & sitire veritatē, & fastidiū
iam timēdo poscere breuitatē. Sed vidisti etiā ipse qd
possem hoc loco tuæ hui? Epistolę cogitare: & quasi
vigilātē occurristi cogitationi meę, dicens, Nec me
tantē